OULU

PUNAISENLADONKANKAAN LINNUSTOSELVITYS

13.12.2022

Plaana

AALLOKAS

Sisällys

1 TIIVISTELMÄ 2
2 TAVOITTEET JA LÄHTÖKOHDAT 3
3 LINNUSTOSELVITYS 4
4 MUU ELÄIMISTÖ 7
5 SUOSITUKSET MAANKÄYTÖLLE 7
6 KIRJALLISUUS 7

1 TIIVISTELMÄ

Punaisenladonkankaan pesimälinnusto selvitettiin kahden käyntikerran kartoituslaskennalla. Uhanalaisista lintulajeista alueella esiintyy pyy ja silmälläpidettävistä lajeista järripeippo ja pohjansirkku. Selvitysalueen metsät ovat voimakkaasti käsiteltyjä talousmetsiä, minkä vuoksi linnuston kokonaisparimäärä on melko alhainen ja uhanalaisia lajeja esiintyy vähän. Selvityksessä ei löydetty linnustoarvoja, joita tulisi huomioida maankäytön suunnittelussa.

Punaisenladonkankaan alue soveltuu linnuston puolesta Oulun seudulla keskimääräistä metsämaastoa paremmin kaavoitettavaksi ja rakennettavaksi.

2 TAVOITTEET JA LÄHTÖKOHDAT

Punaisenladonkankaan linnustoselvitys on laadittu maankäytön suunnittelun perusselvitykseksi. Selvityksessä on tutkittu pesimälinnusto Oulun Punaisenladonkankaalla kaupungin omistamalta maa-alueelta (kartta 1). Selvitysalue on talousmetsää taimikkoa ja ojitettua suota. Alueen pinta-ala on 48 hehtaaria ja se rajautuu lännessä Alakyläntiehen ja muualla ympäröivien metsäpalstojen kiinteistörajoihin. Kaikki maastossa tehdyt havainnot uhanalaisista ja silmälläpidettävistä lajeista tallennettiin Lajitietokeskukseen.

Linnustoselvityksen laatimisesta on vastannut Plaana Oy, jossa projektipäällikkönä on toiminut Kirsi Pääkkö. Selvityksen on tehnyt FT Esa Aalto Aallokas Oy:stä.

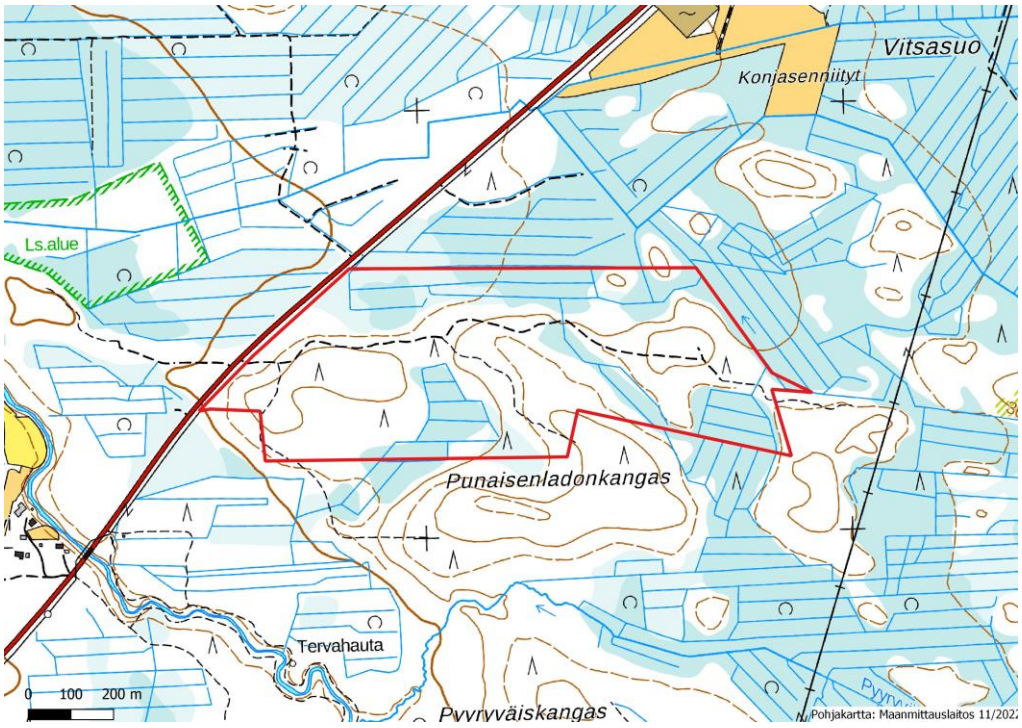

Kartta 1. Selvitysalueen rajaus punaisella viivalla maastokartalla.

3 LINNUSTOSELVITYS

Linnustoselvityksen menetelmänä sovellettiin pesivän maalinnuston kartoituslaskentaa (Koskimies & Väisänen 1988). Selvitysalueella tehtiin kahden käyntikerran kartoituslaskenta (20.5.2022 klo 4:07–6:35 ja 25.6.2022 klo 2:30–4:41). Molemmat laskennat tehtiin heikkotuulisella, poutaisella ja lämpimällä säällä. Kartoitus tehtiin siten, että mikään maaston kohta ei jäänyt 50 metriä kauemmas kuljetusta reitistä. Reitit ovat tallennettuna Suomen Lajitietokeskuksessa. Ensimmäisellä laskentakerralla laskettiin ja merkittiin ylös kaikki havaitut linnut ja muut selkärankaiset eläimet. Toisella laskentakerralla kesäkuussa jätettiin laskematta sellaiset yleiset lintulajit, joiden laulukausi oli päättynyt ja havaittavuus heikentynyt ja joiden parimäärä oli tulkittavissa ensimmäisen laskennan perusteella. Tällaisia lajeja ovat mm. metsäkirvinen, rastaat, punarinta, talitiainen, peippo ja vihervarpunen. Lintu tulkittiin pesiväksi, jos se havaittiin pesimäaikana paikallisena sopivassa pesimäympäristössä yhdessä tai useammassa laskennassa. Tulosten raportoinnissa ei ole huomioitu alueen yli lentäneitä eikä alueen ulkopuolella olleita lintuja. Lisäksi haettiin lintuhavainnot Suomen Lajitietokeskukselta viimeisen 10 vuoden ajalta.

Tulostaulukossa pesimälinnuista käytettävä yksikkö on lintupari. Pari voi tarkoittaa myös havaintoa yksittäisestä koiraasta tai naaraasta, sillä laskennassa harvoin havaitaan parin molempia yksilöitä samanaikaisesti. Lajien uhanalaisuustarkastelussa käytettiin uusinta uhanalaisuusluokitusta (Hyvärinen ym. 2019).

Taulukko. Punaisenladonkankaan selvitysalueella havaitut pesimälajit ja niiden uhanalaisuudet ja parimäärät. NT = silmälläpidettävä, VU = vaarantunut, RT = alueellisesti uhanalainen.

Laji (ja uhanalaisuus)	Parimäärä
Pyy (VU)	1
Teeri	6
Metsäviklo	1
Sepelkyyhky	1
Käki	1
Käpytikka	1
Metsäkirvinen	6
Rautainen	2
Punarinta	5
Leppälintu	1
Mustarastas	1
Laulurastas	3
Punakylkirastas	1
Kulorastas	1
Hernekerttu	2
Lehtokerttu	1
Tiltaltti	2
Pajulintu	13
Hippiäinen	2
Sinitiainen	1
Talitiainen	1
Peippo	23
Järripeippo (NT)	1
Vihervarpunen	5
Urpiainen	1
Pikkukäpylintu	2
Punatulkku	1
Keltasirkku	5
Pohjansirkku (NT, RT)	1

Punaisenladonkankaan selvitysalueen linnusto on melko vähälukuinen ja lajisto koostuu pääosin metsien yleislinnuista. Laskennoissa löydettiin 29 pesiväksi tulkittavaa lintulajia, joiden parimääräksi saatiin yhteensä 92 (192 paria / km²). Parimäärä ja linnuston tiheys ovat kuitenkin vain suuntaa antavia, sillä käytetty laskentamenetelmä ei mahdollistanut lintujen tarkkaa laskemista. Havaitut lajit ja parimäärät on esitetty taulukossa. Suomen Lajitietokeskuksessa ei ollut maastoselvitystä täydentäviä havaintotietoja.

Ylivoimaisesti runsain lintulaji on peippo, joita on neljännes kaikista selvitysalueen linnuista. Seuraavaksi runsaimmat ovat pajulintu, metsäkirvinen ja teeri. Punaisenladonkankaalla on teeren soidinpaikka, joka sijoittuu korkeimmille ja avoimimmille paikoille selvitysalueen keskellä. Laskennassa havaittu teeren parimäärä on luultavasti korkeampi kuin pesien lukumäärä, koska suurin osa naaraista siirtynee pesimään kauemmas ympäröiviin metsiin.

Uhanalaisista lajeista havaittiin ainoastaan pyy (kartta 2). Silmälläpidettävistä lajeista havaittiin järripeippo ja pohjansirkku, joka on myös alueellisesti uhanalainen. Pyyn ja järripeipon elinpiiriksi soveltuvat sekä kangasmetsät että puustoiset suot. Pohjansirkku pesii selvitysalueen eteläosassa suolla.

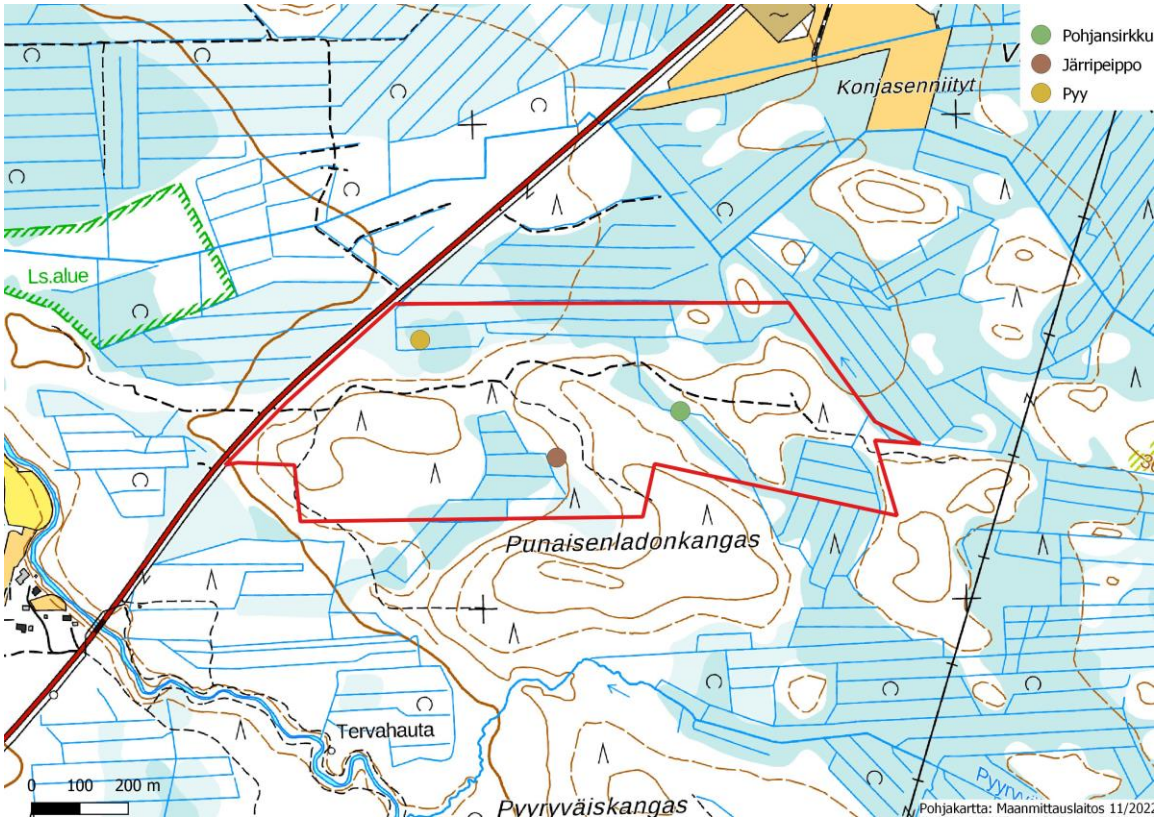

Kartta 2. Uhanalaisten ja silmälläpidettävien lintujen esiintymispaikat.

Käytetyllä kahden käyntikerran kartoituslaskennalla ei löydetä kaikkia alueella pesiviä ja pesintää yrittäneitä lintupareja, ja toisaalta joitakin lyhytaikaisesti vierailleita lintuyksilöitä saatetaan tulkita pesiviksi. Pesimälinnuston tarkan parimäärän selvittämiseksi tarvittaisiin 5–6 laskentakertaa pesimäkauden aikana. Tässä selvityksessä käytettyä kahden laskentakerran menetelmää voidaan kuitenkin pitää riittävänä kuvaamaan alueen linnustoarvoja maankäytön suunnittelun tueksi.

4 MUU ELÄIMISTÖ

Muista selkärankaisia eläimiä ei havaittu.

5 SUOSITUKSET MAANKÄYTÖLLE

Selvitysalue on pääosin avohakattua ja taimettunutta talousmetsää. Soistumat ja rämeet ovat ojitettuja ja luonnontilaltaan muuttuneita. Punaisenladonkankaan linnustoarvot ovat kokonaisuutena vähäiset. Alue soveltuu siten keskimääräistä metsäaluetta paremmin kaavoitettavaksi ja rakennettavaksi. Uhanalaisten lajien suojelu luontokadon hillitsemiseksi kannattaa keskittää luontoarvoiltaan rikkaammille kohteille. Pyylle ja järripeipolle tulisi säästää riittävästi sopivia metsäalueita ja pohjansirkun elinympäristöjä voidaan parantaa puustoisia soita ennallistamalla. Teeri on soidinpaikan valinnan suhteen metsoa joustavampi. Teeren soidin voi olla monenlaisilla avoimilla tai puoliavoimilla mailla kuten vesistön jäällä, pellolla, suolla tai soramontussa. Punaisenladonkankaalla metsittyvällä hakkuuaukealla ja metsäteillä sijaitseva soidinpaikka ei siten ole välttämätön teerikannan säilymiseksi elinvoimaisena.

6 KIRJALLISUUS

Hyvärinen E, Juslén A, Kemppainen E, Uddström A & Liukko U-M: 2019: Suomen lintujen uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. – Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki.

Koskimies P & Väisänen RA: 1988: Linnustonseurannan havainnointiohjeet. – Helsingin yliopiston eläinmuseo, Helsinki. 143 s.